

Recull de Premsa

PALAU
DE LA
MÚSICA
ORFEÓ
CATALÀ

▶ 10 Marzo, 2015

FRANCO
BATTIATO

Músico. Al borde de los 70, viene a Barcelona y Oviedo esta semana con disco nuevo, pero sigue buscando el 'centro de gravedad permanente'. Del 'Libro tibetano de los muertos', del móvil y del cine conversa en esta entrevista

«SOMOS ESCLAVOS»

JULIÁN RUIZ BARI (ITALIA)

Escucho ahora mismo su genial *Omaggio a Giordano Bruno* y es como si me reconfortara con una música infinita, provista de una sensibilidad única, magnificada por sonidos de sintetizadores que ahora son como reliquias en un mundo virtual de la música.

Es uno más de los temas ornamentales de la última obra de un sentimental talento llamado Franco Battiato, que vive un marzo absolutamente visceral, romántico y hasta pasional. Actuará en el Palau de la Música el próximo jueves y en el Auditorio Príncipe Felipe de Oviedo, dos días más tarde. Nueve días después llega su cumpleaños. Setenta marzos en un estado de «debilidad permanente», como me dice convencido.

La canción de homenaje al gran astrólogo italiano Bruno pertenece a su trigésimo álbum de música en estudio, que lleva el nombre de *Joe Patti's Experimental Grup*. Joe Patti es Franco Battiato, aunque quiere disimularlo.

Pregunta.— Hola, Joe, ¿cómo estás?

Respuesta.— Estoy bien. Ya sé que es fácil de adivinar que me escondiendo con el seudónimo de Joe Patti, pero es una manera de sobrevivir, de no cansarte de ti mismo. Estoy contento con el proyecto, aunque sea tan experimental y nada comercial. Sin embargo, amigo, las buenas noticias también regresan a tu espíritu cuando no las esperas. La compañía de discos me ha dicho que puedo seguir con Joe Patti. Así que no tengo que matarlo, porque me daría mucha pena. Las ventas no habrán ido tan mal.

R.— Pero a tu edad, por los sonidos, por la espontaneidad y el vanguardismo, parece que quieras volar como los jóvenes.

R.— No quiero confirmaciones, tranquilizar al público, darle lo que quiere. Si lo haces traicionas tu papel, que no es otro que hacer lo que te interesa como artista. No lo que les interesa a ellos. Ya sé que es difícil y todo lo demás, pero sigo vivo.

P.— Escuchas el tema *Leoncavallo* y parece que escuchas su música, pero en el siglo XXI. Y me ha impresionado tu homenaje a Giordano Bruno. ¿Por qué lo has hecho?

R.— Porque me impresionan los genios no sólo de la música, sino los aventureros del talento. Bruno mandó a la basura hasta los copernicanos. Dijo que el Sol era simplemente una estrella. Tuvo que luchar contra la Inquisición. Como se dice en español era... un Einstein. Si puedes no dejes de visitarle místicamente. Hay

una estatua de Giordano en el Campo de Fiori, en Roma. Rézale por mí.

P.— Casi hablas un castellano muy decente, pero cantas en el idioma que te pidan. Incluso con tu buen inglés. Siempre recuerdo la magnífica traslación en castellano que te hizo Carlos Toro en *Centro de gravedad permanente*.

R.— Muy buena. Te diré por qué me gusta cantar en otros idiomas. Soy un viajante. Y me fascina con todo tipo de lenguas. Ya sé que el inglés me tiene absorbido. Pero prefiero otras lenguas europeas, con sus acentos, su sonoridad, su música... La lengua de los húngaros. Y te lo digo en serio. Por supuesto, me gusta y no me cuesta mucho cantar en español.

P.— Me intriga hablar de cine contigo. Por ejemplo, ¿por qué elegiste a Alejandro Jodorowsky para interpretar a Beethoven en tu segunda película como director?

R.— Porque le adoro. Estaba presentando un libro en Italia y me acerqué a conocerle. Con su personalidad, pensé que nadie como él para atreverse a cercar a Beethoven como personaje.

P.— ¿Qué sucedió con William Dafoe con el proyecto de Haendel?

R.— Se ha quedado ahí. No sé si haré algún día *Viaje al reino del retorno*, como se iba a llamar la película. Pero ya han pasado dos años.

«NO QUIERO DARLE AL PÚBLICO LO QUE QUIERE, TRAICIONAS TU PAPEL: HACER LO QUE TE INTERESA COMO ARTISTA»

«SOMOS ESCLAVOS DE NUESTROS DESEOS, DE NUESTRO COCHE, DE LAS NUEVAS TECNOLOGÍAS, DE NUESTRAS PASIONES»

El guion está escrito. No sé. Vivimos en la crisis. Como decía en mi *Apriti Sesamo* vivimos o somos esclavos. Esclavos de nuestros deseos, de nuestras pasiones, de nuestra imposibilidad de contar la verdad. Esclavos del móvil, del coche, de las nuevas tecnologías.

P.— En unos días te atrapan, te abrazan los 70 años. ¿Cómo afrontas tu cumpleaños?

R.— Realmente, la muerte sé que llama a mi puerta y golpea cada vez con más fuerza. Pero mientras tan-

EL MUNDO

no me deja viajar, actuar en el Palau, vivir la Barceloneta, sentir, amar. Amo todo lo que es vida. La muerte para mí será un abrazo. Soy tibetano, me siento budista y creo en la reencarnación.

P.— Como a John Lennon, ¿te impresionó tanto el *Libro tibetano de los muertos*?

R.— Lo leí la primera vez a comienzos de los años 70. Por supuesto, que *Tomorrow never knows* de John, en *Revolver*, hablaba de ello. Pero la primera vez fue una expe-

riencia traumática. Pasaba un momento delicado y creo que no lo entendí bien del todo. La segunda vez me entregué a él con mayor libertad de espíritu. A la tercera vez, me fulminó. ¿Cómo? Lo hice mío. Es para mí un libro perfecto. Asimila hasta el propio metabolismo, la propia esencia cultural. Soy vegetariano y sólo me traicioné, porque mi madre se empeñó en que comiera algo de carne, con sabor a limón.

P.— ¿Te reencarnarás?

R.— Es más fácil decirte en lo que

no quiero reencarnarme. No me gustaría retornar al mundo de los animales. Preferiría ser un árbol. Quizá ocupar el cuerpo de un hombre evolucionado. A Tino Casal le dije que será un ángel o demonio en la encarnación. Se reía. Éramos amigos y compañeros en la EMI. ¿Me tocará ser un ángel?

P.— El libro te ha empujado en alguna ocasión a escribir una canción?

R.— Sí, reconozco que *Lombra della luce* me empujó al libro tibetano. Representa mi anhelo por encontrar la iluminación. Qué tesoro.

P.— En otras canciones has estado embrujado por el mundo árabe. Ya no sólo con esa maravillosa canción que es *Los trenes de Tozeur*. Has estado embrujado por los sufis, el misticismo islámico y los autores como Gurdjieff. ¿Es así?

R.— Gurdjieff era un personaje extraordinario. Era el puro sentimiento del viaje hacia Oriente y hacia Occidente. Su filosofía era como la de Arquímedes o la de Pitágoras. Una mentalidad de hierro para fomentar la capacidad de comprensión.

P.— Pero, ¿no te ha prendido más el alma con la poesía que con la filosofía?

R.— Creo que no del todo. Siempre recordaré cuando en una librería en Londres, encontré *El secreto de los secretos* de Abdal Nadir. Empecé a leerlo y entendí la bondad de ánimo de los sufis, la pureza intelectual. Hay que leer a los padres del desierto, aunque seas un ateo como yo.

P.— Por cierto, ¿has encontrado tu centro de gravedad permanente?

R.— Afortunadamente, no. Pienso ahora que es una utopía. Es imposible encontrarlo. He podido aprender y cambiar la opinión sobre una persona.

P.— El otro día hacía un estudio sobre la canción de Jimi Hendrix *Hey Joe* y era increíble,

porque la versión que más me gusta es la tuya. Con Lucio Battisti, eres lo más grande que ha dado la música italiana.

R.— No, no te lo creas. Lo de Lucio, sí, pero hay muchos más. Mi amigo que se fue, Lucio Dalla, por ejemplo. Hay muchos, muchos.

Franco Battiato hablaba luego de la búsqueda de la serenidad. ¿Las nueve conciencias budistas? No lo sé. Cada vez que hablo con él, me quedan muchas dudas; siempre me toca el alma.

► 10 Marzo, 2015

Ovidi

20 anys sense la veu popular

El cantautor valencià, que va morir el 10 de març de 1995, és reivindicat avui com a símbol d'inquietud artística i compromís sociopolític

JORDI BIANCIOTTO
BARCELONA

L'imatge del cantautor compromès de contorns anacrònics, incompatible amb la modernitat, queda superada quan comprovem com es recorda, i es reivindica, Ovidi Montllor en l'actualitat, 20 anys després de la seva mort, per part d'un públic jove al qual, en teoria, els seus mítics discos dels 70 els haurien d'agafar molt lluny. No és així, i la figura del cantant, compositor i actor d'Alcoi, que va morir el 10 de març de 1995 d'un càncer d'esòfag, adquireix un perfil d'icona cultural amb clares connotacions polítiques.

Crida l'atenció el contrast entre la discreció de la seva fosa vital, dues dècades enrere, desterrat de la indústria discogràfica i, gairebé, del gran públic, i la recuperació de la qual és objecte per una audiència renovada, mobilitzada, que veu en ell un referent d'actitud. ¿Què ha

Quico Pi de la Serra

«Era un artesà de la cançó i un artista total, amb un domini enorme de l'escena»

Maria del Mar Bonet

«Les seves lletres, directes, populars, amb un punt llibertari, sempre seran actuals»

passat? Un punt d'inflexió el va posar el recital del Palau de la Música l'any 2006, gravat en disc i DVD, en què una àmplia selecció d'artistes (des de Toti Soler, braç dret del cantautor, fins a músics de generacions emergents com els valencians Feliu Ventura i Obrint Pas) li van retre un homenatge *post mortem* davant una multitud en què gairebé no hi havia presències madures sinó un públic d'entre 20 i 30 anys.

Ha passat gairebé una altra dècada, i els efectes d'aquella nit (organitzada per Ventura i l'avui diputat de la CUP David Fernández) estan a la vista. L'evocació de l'autor de cançons com *Homenatge a Teresa*, *Perquè vull* i *M'aclame a tu* esquitxa aquest any tota mena de programacions musicals, amb Barnasants en primer pla. «A partir dels 80 es va voler marginar la cançó d'autor i es va produir una ruptura generacional. Però nosaltres teníem els discos d'Ovidi dels nostres pares a casa, i hem

Roger Mas

«Les seves cançons podien ser molt tendres i a la vegada tenir molt mala llet»

Feliu Ventura

«Era acció, dicció i cançó. Ara hi ha un món alternatiu que valora la seva actitud»

pres el relleu», explica Ventura, que creu que, ara, «la crisi afavoreix els espectacles de petit format i de cançó d'autor, i la crida des de baix és l'única alternativa». Per Ventura, Montllor era «acció, dicció i cançó»: militància (és a dir, transformació social i Països Catalans), verb poderós i talent per a la composició agitada i perdurable. «Des d'aquell concert del Palau s'ha vist que hi ha un món alternatiu que valora la seva actitud de compromís».

ADMIRACIÓ TRANSVERSAL // Montllor és un referent dels cantautors amb tendència política més explícita, com Cesc Freixas, Jordi Montañez o Pau Alabajos, que és secretari de l'associació de veus en valencià, batejada, no per casualitat, com a Col·lectiu Ovidi Montllor. «Es diu així com a reconeixement després de la marginació que va patir», destaca Alabajos, cantautor de Torrent, que veu «transgressió per tot arreu»

▶ 10 Marzo, 2015

REVIFAT
CULTE AL
TROBADOR

1 El festival Barnasants
concentra molts dels recitals
d'aquest any en la seva memòria

2 Alcoi, la seva ciutat natal,
ara amb govern d'esquerres, acull
l'Any Ovidi negat fa 10 anys

3 El Centre Ovidi Montllor,
a la localitat valenciana, desplega
un programa de recitals i actes

en els discos d'Ovidi. Però la solidesa de la seva obra inspira a la vegada el respecte i l'admiració de creadors situats en altres corrents de la Cançó. Roger Mas, més aviat distanciat de l'estètica de la protesta, estima que «Ovidi no es tallava en la seva reivindicació obrera, però estava lluny del estereotip del pamflet. Les seves cançons podien ser molt tendres i, a la vegada, tenir molt mala lletra», raona.

Un altre cantautor no significativament polititzat, Carles Sanjosé, Sanjosex, elogia l'Ovidi més sarcàstic i desenfadat. «No confio tant com ell en la cançó com a vehicle polític, però m'agrada quan usa un to irònic, en peces com *Sí senyor* o *La fera ferotge*», explica.

ARTISTA TOTAL // Per als seus contemporanis del gremi, Montllor encara és, en certs casos, l'amic amb unes virtuts que no es cansen de prodigar. Maria del Mar Bonet, que va compartir amb ell recitals com el del Palau (1971) i l'Olympia de París (1975), destaca la força de les seves lletres: «Directes, populars, molt d'esquerres i amb un punt llibertari, que sempre seran actuals». I Quico Pi de la Serra, arranjador dels seus primers discos, el recorda com «un paio provincial en el millor sentit de la paraula, que quan va arribar a Barcelona no es fiava de la gent a la primera, i feia bé», i com «un artesa de la cançó i un artista total, amb un domini enorme de l'escena».

Tots coincideixen a atribuir una part dels mèrits al seu indispensable guitarrista Toti Soler. «El seu tàndem era impressionant. Al Toti també se li hauria de fer un homenatge per tot el que va fer. S'ho mereix», subratlla Maria del Mar Bonet. El pianista rossellonès Pascal Comelade destaca que «això seu no era una col·laboració: era alquímia pura».

Al parlar d'Ovidi Montllor sempre torna aquella part fosca del relat, els anys d'oblit i desmotivació, després del seu disc final, *4.02.42* (1980), quan la Cançó en el seu conjunt va deixar d'estar en gràcia. Maria del Mar Bonet el recorda «deprimit, sense ganes de lluitar». Pi de la Serra dispara. «Tenir una certa postura política té un preu. El sistema t'intentarà tallar les ales si vas a la contra». Passats els anys, tot torna a recol·locar-se i són els fills dels 80, nascuts a partir d'aquella dècada, els que ara criquen el seu nom. ▀

el llegat de l'artista a través de quatre discos de culte

UN ENTRE TANTS...
1972

➤ Després d'estrenar-se amb tres singles (el primer, *La fera ferotge*, el 1968), Montllor va publicar aquest primer àlbum, amb un títol que era una cita a Estellés i amb contraportada il·lustrada per un dibuix de Perich. Verb imperatiu, costumisme sarcàstic i desafidores proclames obreres a les aïrares *El diluvi*, *Sí senyor* i *Perquè vull*.

A ALCOI
1974

➤ L'aliança amb Toti Soler, en la seva esplendor a través d'un cançoner emotiu i àcid, dedicat a Alcoi des de la mateixa portada, dissenyada pel seu paísà Antoni Miró, i que representava una caixa de cartró, al·ludí a la tradició industrial paperera de la ciutat. *Homenatge a Teresa*, la voluptuosa *Els amants* i la ironia lacerant de *Va com va*.

OVIDI MONTLLOR DIU CORAL ROMPUT
1979

➤ L'Ovidi més *hardcore* i a la vegada més delicat: un doble àlbum de poesia declamada amb la complicitat de l'exquisida guitarra de Soler, recurrent els versos d'Estellés amb tot el temperament i sensualitat, en l'estela de Léo Ferré. Textos amb accents fúnebres, influència de la mort de la petita filla del poeta. Suicidi comercial.

4.02.42
1980

➤ Abans de ser depurat per la indústria discogràfica va entregar aquesta radiant obra de maduresa, titulada amb la seva data de naixement. L'esplendorosa *M'aclame a tu* obre una obra d'embragador lirisme mediterrani, amb Soler i còmplices com Toni Xuclà i Eliseno Parra. Melancòlica talaia.

la seva trajectòria cinematogràfica

'FURTIVOS'

'L'OBSCURA HISTÒRIA DE LA COSINA...'

'CON EL CULO AL AIRE'

El cantautor que va disfrutar sent actor

Quan pensem en cantants que s'han convertit en actors de manera més prolongada o més puntual (Mick Jagger, John Lennon, David Bowie, Tom Waits) o en actors i actrius que han fet alguns passos en el món musical (Catherine Deneuve, Jane Birkin, Jeanne Moreau, Isabelle Adjani, Isabelle Huppert, Jeanne Balibar... la *chanson* francesa femenina va sobrada en aquest sentit), gairebé mai recordem el cas d'Ovidi Montllor. Fins i tot quan parlem només del cine espanyol, on el recorregut s'ha establert en les dues direccions (Josep Lito, Marisol, Raphael, Manolo Escobar, Ana Belén, Víctor Manuel, Javier Gurruchaga), la figura del cantant i actor d'Alcoi amb prou feines és citada.

No obstant, Montllor és un personatge modelic per entendre les

similituds entre l'art d'interpretar, sigui en una tarima teatral o en una pantalla, i el d'actuar: els músics, en aquest cas els cantautors, també es posen en la pell de desenes de personatges de ficció sobre un escenari,

El personatge de caçador a 'Furtivos', el seu segon film, va ser el més decisiu de la seva àmplia filmografia

tants com cançons interpreten, així que actuen encara que no tinguin una càmera al davant.

Montllor va ser actor abans que cantautor. A principis dels anys 60 ja actuava en un grup de teatre de la

seva ciutat natal. Ho va seguir fent quan es va instal·lar a Barcelona a mitjans d'aquella mateixa dècada. I al cine hi va arribar el 1974 (*Furia española*, vitriòlica comèdia de Francesc Betriu amb el Barça com a teló de fons, va ser el seu primer paper cinematogràfic), quan ja en feia sis que era un estendard de la música compromesa al voltant del moviment de la Nova Cançó.

Mentre altres actors triguen més temps a adquirir coneixements i entitat, Montllor va compondre un dels millors dels seus personatges, sinó el millor, en la segona pel·lícula en què va intervenir, *Furtivos* (1975), de José Luis Borau, on va donar vida a un caçador furtiu enamorat d'una noia escapada d'un reformatori.

Els personatges interessants es van succeir en títols importants, al

gremi i polítiques, cas de *La ciutat cremada* (1976), d'Antoni Ribas, i *L'obscura història de la cosina Montse* (1976), de Jordi Cadena, dos dels films que més van contribuir a la normalització del català en les pantalles després del final de la dictadura franquista.

La siesta (1976), *Soldados* (1977) –per la qual va aconseguir el premi al millor actor en el festival de Cartagena de Indias–, *La veritat sobre el cas Savolta* (1978) –un altre dels seus èxits importants–, *La sabina* (1979), *La campanada* (1979), *La fuga de Segovia* (1981), *El pico* (1983) i *Amanece que no es poco* (1988) són algunes de les cintes que van enriquir la seva sòlida filmografia. Bon característic, va tenir el seu gran paper protagonista a *Con el culo al aire* (1980), un esperpent valencià dirigit per Carles Mira. **QUIM CASAS**

▶ 8 Marzo, 2015

El gambista i director s'enfronta per primer cop a 'La Passió segons sant Mateu', de Bach. "Calia un bagatge musical i humà que fins ara no tenia", assenyala

Savall, a l'Everest

Guillem Vidal
BARCELONA

Conscient que, per interpretar *La Passió segons sant Mateu*, de Bach, és necessari un "bagatge musical i humà" que, segons considera, fins ara no tenia, Jordi Savall assumirà finalment aquest gran repte el dia 15 al Palau de la Música, amb entrades quasi exhaurides. "Fa anys que endarrerixo aquesta mena de projectes —confessava Savall divendres en una presentació del concert al Palau—. *La Passió segons sant Mateu*, de Bach, com ho era també la *Missa Salisburgensis*, de Bieber [que Savall ja ha interpretat], és l'Everest de la música..."

El fet que *La Passió*, un dels punts culminants de la música bachiana, abordi temes com la vida i la mort de manera tan profunda havia, fins ara, intimidat Savall, que ara, tanmateix, es considera "prou madur" per submergir-se en la monumental obra de Bach "de manera total". "En la música hi ha obres que et guardes per a un moment determinat. Per sentir-me com a casa amb la música de Bach, he necessitat fer tot un procés." La mort, fa poc més de tres anys, de la seva dona, la soprano Montserrat Figueras, ha estat important per fer aquest procés.

Jordi Savall, divendres al Palau de la Música Catalana ■ ACN

Savall i les seves formacions actuaran el dia 15 al Palau de la Música i el dia 14 a Lleida

"D'aleshores ençà, la meua manera de relacionar-me amb la música ha canviat", assegura Savall.

El músic, que exercirà de director i també de gambista —"davant d'una obra com aquesta, no vaig poder resistir la temptació de fer-ho jo mateix"—, actuarà acompanyat de La Capella Reial de Catalu-

nya i Le Concert des Nations, així com del Cor Infantil Amics de la Unió, dirigit per Josep Vila. Els papers principals d'Evangelista i Jesús seran interpretats pel tenor Jörg Dürmüller i pel bariton Matthias Winckler. "*La Passió* és una obra que parla de Jesús, però que també parla de les coses que pas-

sen avui dia", manifestava Savall, que recorda que la primera vegada que va escoltar en directe aquesta obra central de la música clàssica va ser al mateix Palau i cantada en català. "Jesús és víctima del poder i del fanatisme, i és incompès per la majoria del poble. És important que tots sapiguem

que estem interpretant una obra que ens lliga a la realitat d'avui."

El concert del dia 15 al Palau (21 hores) s'emetrà en directe per Catalunya Música. El dia abans, Jordi Savall interpretarà el mateix repertori i amb la mateixa formació a l'Auditori Enric Granados de Lleida (19 hores). ■

▶ 7 Marzo, 2015

OVIDI: 20 ANYS

4.2.1942

Ovidi Montllor i Mengual va néixer a Alcoi el 4 de febrer del 1942. Va ser el fill gran del Josep i la Isabel, de família pagesa, que des de ben petits van treballar en una fàbrica.

1961

Després d'un primer viatge a Barcelona, on aprèn l'ofici de perruquer, comença a fer **teatre amateur** a La Cassola d'Alcoi. Debuta interpretant un paper en una obra de Pirandello.

1965

S'instal·la a **Barcelona** amb Adela Abad i la filla dels dos, l'Helena. Coneix Àngel Carmona i els germans Lucchetti, i comença a col·laborar amb companyies de teatre independent.

1968

Debuta com a **cantant** al Festival de Cançó Universitària, tot i que no era universitari. Publica un EP, actua amb Guillem d'Efak i al Palau de la Música amb Raimon i Pi de la Serra.

CRONOLOGIA

Ovidi Montllor, la fera més tendra i ferotge de la Cançó. FRANCESC FÀBREGAS

Sempre Ovidi Montllor

Vint anys després de la mort del cantautor d'Alcoi, l'esperit crític de la seva crònica del trànsit del franquisme a la democràcia és més vigent que mai

XAVIER CERVANTES
 BARCELONA

"Jo parle del meu temps", cantava Ovidi Montllor a *Autocrítica i crítica*, una de les cançons del disc *Bon vent... i barca nova!* (1979). El seu temps, si més no el que va reflectir en el seu cançoner, és el del final de la dictadura i el de la Transició, el de la lluita, l'esperança i el desencant. Però el que va explicar a plena veu ressona amb més vigència que mai. Ovidi Montllor va morir el 10 de març del 1995, i vint anys després la seva obra, també la seva vida, és un mirall per interpretar aquest present que fa olor de canvi, però que encara no se sap si serà perfum o ferum. "L'obra de l'Ovidi com a can-

tant va del 1968 al 1980, una època que podem definir com un procés constituent cap a una nova realitat, i això és el que està passant ara", diu el cantautor de Xàtiva Feliu Ventura, que al gener va posar en marxa la iniciativa Celebrem Ovidi Montllor, amb l'objectiu que qui vulgui organitzar el seu homenatge sense esperar res de les institucions.

"Les cançons de l'Ovidi són útils per radiografiar aquella època, i al mateix temps serveixen per advertir sobre possibles paranys i enganys. Alerten, des de la poesia, perquè aquest procés constituent cap a una realitat nova que s'està construint ara no acabi com l'altre", afegeix Ventura. Toti Soler, company durant tants anys del cantautor d'Alcoi, recorda que "el que de-

Actualitat
"Les seves cançons alerten sobre paranys i enganys", diu Feliu Ventura

ia l'Ovidi fa quaranta anys és vàlid per ara, i ho serà d'aquí quaranta anys si les coses no canvien". El diputat David Fernández, que participa en l'espectacle *Ovidi. Un temps. Una estima. Una idea*, completa el retrat: "Les va veure venir de lluny i ho va clavar lampedusiament a *Encara nois, encara* -una cançó del disc *De manars i garrotades* (1977)-: «No rigues massa de pressa, que se't pot glaçar el riure. / Atenció a la jugada, que ens pot ploure altra vegada»".

Tan important era el que deia com des d'on ho deia. "Sóc alcoià", cantava Montllor. "I canto en català perquè a Alcoi aquesta és la llengua dels obrers", exclamava aquest fill d'un teixidor a qui el pare sovint li deia: "Primer aprèn i després im-

posa els teus drets, que tindràs més força", tal com recollia Núria Cadenes a *L'Ovidi*, la biografia que va publicar 3i4 el 2002. Obrer de la paraula format en tota mena d'oficis i enganxat a la lectura des de ben petit, va devorar poemes de Salvat-Papasseit, poeta del poble com ell. Home de poble que un dia va anar a Barcelona per guanyar-se la vida i alhora fer d'actor, cantava sobre fàbriques, llauradors i derrotes perquè les coneixia de primera mà. "Era un home directe, potser perquè venia d'una vida dura. I això es notava en les seves cançons, que transmetien un sentiment de lluita, de força, de veritat", recorda Marina Rossell.

Aquest mateix combat ressona en músics de generacions posteriors.

▶ 7 Marzo, 2015

1972

Publica el primer àlbum, *Un entre tants...*, amb producció de Pi de la Serra, que inclou cançons com *Perquè vull*, *El desesperat* i *Si, senyor*. La contraportada és un dibuix del Perich.

1973

L'activitat musical de Montllor entra en l'etapa més prolífica. Apareix el disc *Crònica d'un temps*, i en els set anys següents publicarà set àlbums més, inclòs *Ovidi diu 'Coral romput'* (1979).

1974

De l'aliança artística amb Toti Soler en surt el disc *A Alcoi*, que significa un canvi de rumb en la carrera dels dos. És l'àlbum d'*Homenatge a Teresa* i d'*Els amants*, l'adaptació d'Estellés.

1975

Debuta al cinema amb un paper a la comèdia *Furia española*, de Francesc Betriu, i protagonitza *Furtivos*, la dura pel·lícula de José Luis Borau premiada al Festival de Sant Sebastià.

ors, fins i tot quan l'estètica musical no hi té res a veure. "L'Ovidi ha sigut el més punk que hem tingut", diu Miqui Puig. Ben mirat, la indignació de classe de L'Odi Social a *Quepaqui Pujol* (1986) no està tan lluny del desafiament que el d'Alcoi va projectar des dels budells de la classe subalterna a *Va com va*, el 1974: "Va com vull. Com volem". Segurament, on la influència de l'esperit crític d'Ovidi Montllor és més transparent és en els músics del País Valencià, en cantautors com Miquel Gil, Feliu Ventura i Pau Alabajos, i també en grups com Obrint Pas, Orxata, Arthur Caravan i Senior i el Cor Brutal, models estètics que no tenen res a veure amb la cançó però que porten la rebel·lia a la pell.

Bandejat per la Transició

Reivindicar l'Ovidi el 2015 és també assumir tot el càstig que va rebre. El que avui anomenen la Cultura de la Transició va arraconar l'Ovidi cantautor. Continuava sent una fera massa ferotge. "No encaixa de cap manera en el relat ficcionat d'una Transició mistificada. L'Ovidi despulla, descodifica, allibera i et planta el mirall de la realitat als nassos. Per això el van bandejar", explica David Fernández. "La màquina sempre salva quatre figures amb l'excusa que no hi ha mercat per a tothom", afegeix Feliu Ventura, i Montllor era massa incòmode. Hi van confluïr diversos factors, però sobretot el que Ventura descriu com "una acció sofisticada de forces polítiques que van conquerir un estatus institucional a les eleccions municipals del 1979", i que va transformar el que havia sigut una "hegemonia cultural impulsada des de baix en una hegemonia creada des de les institucions i les empreses". L'Ovidi era mala peça en aquell teler.

Només cap al final de la seva vida, "quan van adonar-se que l'Ovidi s'acabava", hi va haver un reconeixement institucional, fruit, segons Ventura, "d'una mena de mala consciència nacional". Després, el silenci, fins que la integral discogràfica publicada el 2000 i el llibre de Núria Cadenas van reactivar el record. Tanmateix, el 2005 el PP valencià va considerar que deu anys no era prou temps per declarar un Any Ovidi Montllor. Tampoc ho ha cregut el 2015. A finals de febrer, Esquerra Unida va instar el govern valencià a fer-ho i a concedir-li, a títol pòstum, la distinció al mèrit cultural. L'argument del PP per rebutjar la proposta va ser que Montllor ja havia rebut l'Alta Distinció de la Generalitat Valenciana el 1994 i que darrere de la petició hi ha "la idea dels Països Catalans".

Homenatges i reivindicacions

Ovidi*

La crida de Feliu Ventura a celebrar l'Ovidi ha trobat ressò en iniciatives com l'espectacle *Ovidi. Un temps. Una estima. Una idea*, que se celebra avui i diumenge al Casino de Vic. Hi participen Borja Penalba, David Caño i David Fernández, amb la col·laboració de l'actor Albert Vidal.

Homenatge a T

El Mercat de les Flors acollirà el dimarts 10 de març *Homenatge a T*, un muntatge de la companyia La Dependent dirigit per Pepa Miralles i amb la interpretació de Pep Sellés i Rosanna Espinós. L'obra parteix de la història de la protagonista de la cançó *Homenatge a Teresa*.

M'aclame a tu

La sala barcelonina Heliogàbal se suma als homenatges el 13 de març amb un concert dels grups Les Sueques, Vàiús, Parlament, Fred i Son, en què faran versions del cançonero d'Ovidi Montllor. És una bona manera per recordar que la seva influència va més enllà de l'estètica musical.

20 anys de vacances

L'Espai País Valencià dedica a l'Ovidi l'Ozenna Setmana Cultural, que se celebrarà del 10 al 18 d'abril a Barcelona. Un dels actes, el dia 11, serà un concert de grups musicals valencians emergents. Com a pròleg, el 13 de març es penjarà un cartell al balcó de la seu de l'espai, al carrer Còrsega.

Jana Montllor

FILLA DE MONTSERRAT BLANES I OVIDI MONTLLOR

“En les postals que m'enviava el meu pare, la frase final sempre era «estudia molt»”

X.C.
BARCELONA

Jana Montllor (Barcelona, 1979), antropòloga visual i gestora cultural, participa en la selecció dels textos poètics de l'homenatge al seu pare que tancarà el festival Barna-Sants al Teatre Calderón d'Alcoi el 14 d'abril: *El(s) poeta Ovidi*.

Quins records d'infantesa tens relacionats amb el teu pare?

Quan em fan aquesta pregunta em quedo una mica col·lapsada perquè és com explicar una normalitat. Vam tenir una relació molt adulta, en el sentit que mai em va tractar com una nena. Vaig aprendre molt d'ell, i ell sempre va tenir molt d'interès a transmetre el seu posicionament, els seus valors, però no de manera dogmàtica o retòrica, sinó amb un dia a dia molt conseqüent.

¿Vas ser conscient que l'època de l'Ovidi que vas viure coincideix amb els anys que ell no va poder publicar discos?

No en vaig ser conscient, però sí que ho vaig viure. Ell es preocupava bastant, per coses pragmàtiques com la jubilació, però segurament també per l'experiència familiar. Era el gran dels tres germans i la seva habitació donava al costat del menjador. Els feien sopar a tots tres, els enviaven al llit i després ell s'adonava que els pares no sopaven. D'altra banda, quan ell estava viu, a vegades feia assajos a casa, però eren de cinema, no tant de cançó. La part musical la vaig descobrir amb més profunditat després de la seva mort.

Les pel·lícules, les miraves?

No. Una de les poques que havia mirat en el seu moment era *Con el culo al aire*. Crec que és on diuen "que se le ve un huevo!" I això es va convertir en una conya familiar.

Fins a quin punt t'han determinat els orígens socials del teu pare?

Bastant. Recordo que a vegades, en tornar plegats a casa, jo li preguntava què era el que havíem vist, i ell

FRANCESC MELCION

“Sempre va tenir molt interès a transmetre els seus valors, però no de manera retòrica”

em deia que una manifestació. Sí que hi havia una transmissió. A més, en les postals que m'enviava, l'última frase sempre era "estudia molt". Insistia a no malbaratar, a ser responsable en el consum. Era molt crític amb el capitalisme ferotge. I, òbviament, m'ha transmès i em segueix transmetent una posició absolutament afí a la seva en aquest sentit, que no és només la que he après sinó la que continuo aprenent a través de les seves cançons.

¿Creus que les seves cançons també reflecteixen la veu de la dona?

Tota la part que fa referència al posicionament més obrer, més de classe, crec que parteix d'una universalitat que inclou l'home i la dona. Pel que fa a la temàtica amorosa, escribia des d'un cos d'home heterosexual però era molt inclusiu, molt universal, i més encara si pensem que les cançons les va escriure fa més de trenta anys.

▶ 7 Marzo, 2015

OVIDI: 20 ANYS

1976

Un any més, Ovidi Montllor actua a les **Sis Hores de Cançó de Canet**, la primera edició amb Franco mort. Actua als films *La ciutat cremada* (Antoni Ribas) i *La siesta* (Jordi Grau).

1977

S'ensuma que la **Transició** no serà flors i violes. Si més no, ho adverteix al disc *De manars i garrotades*, i també en el que publica un any després, *Bon vent... i barca nova!*

1979

Neix la seva filla Jana. Aconsegueix enregistrar *Coral romput* en una època molt prolífica al cinema: *La verdad sobre el caso Savolta* (Antonio Drove) i *El nido* (Jaime de Armiñán), entre d'altres.

1980

Publica **4.02.42**, el seu últim disc. Després de vuit anys frenètics musicalment parlant, la indústria discogràfica el bandejarà. Ningú voldrà editar-li cap disc en els quinze anys següents.

X.C.
BARCELONA

“A l'Ovidi se'l respecta moltíssim més que no se'l coneix. Se'l té en un altar com a símbol de rebel·lia i de lluita, però la seva obra no es coneix prou”, diu el musicòleg Josep Vicent Frechina, l'autor de llibres com ara *La Cançó en valencià: dels repertoris tradicionals als gèneres moderns* (2011). Les cançons han construït la icona, però, segons Frechina, de vegades la mateixa icona deixa en un segon pla “l'interpret més original i versàtil de la Cançó”.

“Va ser un músic fonamentalment instintiu, i això el va dur a anar provant coses que després incorporava al seu discurs. Va anar configurant una obra tirant de diversos referents sense cap necessitat de reflexió teòrica”, explica Frechina. Com assenyalava el músic Carles Belda, en l'Ovidi hi havia “claredat ideològica i estètica”. Musicalment, la seva obra és transparent, mai no amaga d'on ve ni el que li agrada. Va fer confluïr la música popular valenciana amb la *chanson* francesa. I va ser així des del principi. El primer EP, publicat el 1968, incloïa peces com *Cançó del llaurador* i *La fera ferotge*. La primera és, segons Frechi-

Pioner

Ja des del principi va utilitzar la cançó tradicional amb finalitats modernes

na, “una cosa impressionant”. “És el primer intèrpret del país que utilitza la cançó tradicional amb finalitats modernes. No la fa servir com el folklorista que vol preservar una cosa que s'està perdent, sinó perquè pensa que la millor manera d'expressar el que vol dir és fer-ho precisament amb aquella música”, diu.

El text de *Cançó del llaurador* reivindica, amb humor, el treball a la terra i denuncia la situació dels llauradors, i l'Ovidi, en comptes d'assimilar una estètica aliena, decideix fer-ho des de la veu que té més a prop. “Al llarg de la seva carrera, incorpora els elements de la música tradicional amb molta naturalitat”, recorda el musicòleg. Per exemple, els ritmes de les valencianes de l'u i el dos. També aquella manera de cantar projectant molt la veu. “Com el crit del Raimon, que ve del cant popular sense amplificació que es fa al carrer des de fa segles”, apunta Feliu Ventura. A més, diu Frechina, la penetració de la cultura popular és nota igualment en la part textual. “Fa servir molt el diminutiu en sen-

L'interpret més original i versàtil de la Cançó

Ovidi Montllor va fer confluïr la música popular valenciana amb la influència de la 'chanson' francesa

ABANS DEL RECITAL

El fotògraf Francesc Fàbregas va capturar Ovidi Montllor abans de sortir a l'escenari. Va ser el 1974, a l'Ateneu de Sant Just Desvern, i la imatge és un dels treballs més significatius de Fàbregas, que va incloure-la al llibre *Música pels ulls*.

El cantador i el guitarrista, a la manera més flamenca

La relació artística entre Ovidi Montllor i Toti Soler és única en el context de la Cançó. S'assembla a la que han tingut alguns *cantaors* flamencs i guitarristes, i a la que avui tenen Sílvia Pérez Cruz i Raül Fernández. “En general, els cantadors lloguen uns músics que fan la feina sense involucrar-s'hi gaire, però nosaltres érem més com Camarón i Paco de Lucía”, recorda Soler. Només cal escoltar l'inici d'*Homenatge a Teresa* per veure com funcionava el duo. “L'Ovidi va forçar la creació d'un nou llenguatge per a la guitarra. El Toti venia del progressiu i del flamenc, però

aquestes eines no valien per al que tenia l'Ovidi al cap”, apunta Josep Vicent Frechina, que tanmateix reconeix la connexió amb una estètica flamenca. “És el punt de partida, però el flamenc ortodox no servia per trobar el punt despallat i sobri de discos com *A Alcoi*, on el que fa el Toti és sensacional”, afegeix. Soler recorda que en les cançons hi havia poc marge per a la improvisació. En canvi, “en els recitals poètics i els discos sobre poesia sí que hi havia més llibertat”. “Partiem d'un patró bàsic i improvisàvem, com si fos una mena de jazz”, diu el guitarrista.

tit irònic, a la valenciana. I a vegades és escatològic i bròfec. De fet, busca les parts bròfegues d'Estellés, com a *Una escala qualsevol*, del disc *De manars i garrotades* (1977). El «fill de puta» que exclama a meitat del poema sembla que estigui escrit perquè el digui l'Ovidi”, explica.

La fera ferotge explica l'altre pal de paller del primer Ovidi, la cançó francesa a la manera de Georges Brassens. De la influència francòfona en surt també la interpretació, el recurs que utilitza per donar més força a tot el que comunica. Aquí el model és Jacques Brel. Com el cantant belga, Montllor atorgava molta importància a la gesticulació de les mans i la cara. A Brel li va dedicar *Bogeria amb números*, del disc *Bon vent... i barca nova!* (1979), i va homenatjar-lo adaptant *Le plat pays*, que va titular *El meu poble Alcoi*. Aquesta cançó va ser l'única que va aconseguir enregistrar completament l'any 1993 i que havia de formar part de *Veri good*, el disc que la malaltia no li va permetre acabar.

Però l'Ovidi no s'acaba aquí. El 1972 publica el primer àlbum, amb direcció musical de Quico Pi de la Serra i músics com els guitarristes Carlos Boldori, Yosu Belmonte i el pianista Yori Oliver. En el següent, *Crònica d'un temps* (1973), l'acom-

Teatralitat

Com Jacques Brel, atorgava molta importància a la gesticulació de mans i cara

panyen Víctor Amman, Xavier Batllés i Juan Soriano, i hi col·laboren Pedrito Díaz i Toti Soler. És a dir, alguns dels artífexs de l'ona laietana. “Quan treballava amb Amman i Batllés, les seves melodies buscaven el camí que ells van agafar després per prefigurar el so de l'Orquestra Mirasol”, diu Frechina.

A partir del disc *A Alcoi* (1974), Montllor i Toti Soler constitueixen una societat artística, referendada a *Al·l'Olympia* (1975) i *De manars i garrotades*, que acaba de perfilar un llenguatge musical nou i obert a més discursos. Vindran després *Bon vent... i barca nova!* (1979) i *4.02.42* (1980), els arranjaments de Toni Xuclà i Maurici Vilavechia i les aportacions de Carles Benavent, Joan Albert Amargós, Enric Esteve i Eliseo Parra, entre d'altres. És l'Ovidi més mediterrani, el que, com diu Ventura, “es mulla en el sud del Mediterrani”. “Els últims són els seus millors discos”, assegura Frechina, el reflex d'una maduresa i un talent que la història no va permetre que continués. —

▶ 7 Marzo, 2015

1986

Apareix un llibre de converses entre Montllor i **Pi de la Serra**, un dels seus grans amics. Deu anys abans, Joan Fuster i Montserrat Roig van prologar i epilogar un cançoner seu.

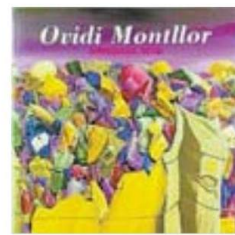

1995

S'adona que alguna cosa no va bé amb la veu en un enregistrament que no podrà acabar. El metge li diagnostica un càncer d'esòfag. Ovidi Montllor mor a Barcelona el **10 de març** del 1995.

2000

Discomedi aplega l'obra discogràfica en una **capsa de tretze CDs**. El 2002 3i4 publica *L'Ovidi*, de Núria Cadenas. Es posa en marxa la digitalització de l'Arxiu Personal Ovidi Montllor.

2005

Diferents activitats commemoren el desè aniversari de la mort de Montllor. Els actes culminen en un concert d'homenatge al Palau de la Música Catalana el 15 de maig del 2006.

Amor, humor i enuig per cantar la contracrònica d'un temps

X.C.
 BARCELONA

"Si faig cançons han d'estar al servei de la societat en què visc. Naturalment, descriu les idees sota el meu punt de vista. I accepto que aquest punt de vista pugui estar equivocat". Així descrivia Ovidi Montllor el seu ofici. Aquesta honradesa la va mantenir en un cançoner que explica la seva manera de pensar i que descriu el temps que li tocà viure.

Ovidi Montllor cantà a l'amor lluny dels tòpics, enlairant una sensibilitat amarada de tendresa. Amor és el que predomina a *Homenatge a Teresa*, una cançó convertida en patrimoni de la cultura popular. És la

història de Tereseta la Loca, la que ballava un vals "abans que la guerra la tornés boja". Montllor l'evoca des dels ulls de l'infant que s'estima la dona que s'havia convertit en "la riota dels grans". Igualment sentit és l'amor que posa en joc a *Carta a casa*, cançó de l'emigrant que lamenta que "per ara no hi ha augment" i que enyora passejar amb la dona i la filla per la plaça del poble. Fins i tot quan Montllor cantava sobre l'amor de parella ho feia amb veu pròpia, com passa a *Montserrat*, "desmesuradament", i amb la mandolina acompanyant una veu enmig de "tempestes d'inquietud".

Montllor va escurçar el camí que va de la tragèdia a la farsa. A vegades s'hi va avançar. N'és un bon exem-

Ovidi Montllor sabia aprofitar els dots interpretatius del teatre per comunicar les cançons. ROBERT RAMOS

ple *Una de por*, una faula on veu i música signen una conxorxa per desemmascarar la Transició tot just l'any 1977: "Una donzella: la Democràcia. Què serà d'ella?" L'Ovidi satíric i conscientment escatològic deixa anar en cançons com *Culminació*, on mostra la preocupació per l'estat de la cultura, que "amb prou feines és cul". L'humor és present

tant en les lletres com en la interpretació, i sempre té una càrrega crítica. Era així a *La fera ferotge*, però també a *Una nit a l'òpera*.

Hi ha versos que són declaracions de principis sorgides de les ganes de dir les coses pel seu nom. *La samarreta*, feta d'una "cortina vella", és "vermella". A *La cançó del cansat*, l'Ovidi, fart de tantes coses, crida sense embuts: "Tinc senyera on blau no hi ha. / Dic ben alt que parlo català / i ho faig a la manera de València". És l'esperit de tantes altres cançons, la necessitat d'explicar-se obertament, com va fer a *Perquè vull*. Ras i curt.

Montllor va deixar escrita una cançó que vessa amargor pel fet de no poder seguir amb l'ofici. "Per més que ens esperem, no ens torna l'eco. / Sense ell se'n va morint el fet de viure: / A mi la veu, i a tu els dits de la música", li escriu a Toti Soler. És l'Ovidi decebut pel mal tracte que va rebre els últims anys. ■

▶ 7 Marzo, 2015

OVIDI: 20 ANYS

24.1.2015

Toti Soler va inaugurar el Festival BarnaSants a Terrassa amb *L'Ovidi, poema sense acabar*. A l'espectacle, recitat i cantat, hi van participar Gemma Humet i Joan Massotkleiner.

20.2.2015

Miquel Gil, Pep Gimeno Botifarra, Jordi Fàbregas, Arturo Gaya i Toni Torregrossa van homenatjar l'Ovidi connectat amb la música popular al festival Tradicionàrius.

10.3.2015

Coincidint amb el 20è aniversari de la mort de Montllor, Sembra Llibres publicarà dimarts *Ovidi Montllor. Un obrer de la paraula*, de Jordi Tormo i amb pròleg de Feliu Ventura.

abril 2015

Alcoi acollirà la cloenda del Festival BarnaSants del 9 al 14 d'abril. Hi haurà diferents activitats, com ara el concert *Ovidi simfònic* i l'espectacle *El(s) poeta de l'Ovidi*.

De vocació, actor El teatre primer i el cinema després també van estimar l'Ovidi

X.C.
BARCELONA

Fer d'actor va ser la vocació primera d'Ovidi Montllor. I, a la fi, va ser la feina amb què va anar tirant endavant quan la indústria discogràfica el va bandejar. Montserrat Roig el va descriure així l'any 1968: "Té 26 anys però aparenta el caire d'un infant desgraciat, a la manera romàntica de Dickens". Dur i melancòlic, però capaç de la més roent ironia amb un petit gest o del riure més lliure, Montllor tenia un registre que el cinema va aprofitar per fixar alguns personatges d'aquells que defineixen una època, com el d'Àngel, el protagonista masculí de la pel·lícula *Furtivos* (1975) de José Luis Borrau. L'època era el final del franquisme, i la mirada de Borrau i del guionista Manuel Gutiérrez Aragón era qualsevol cosa menys complaent. Montllor interpretava un personatge miserable, tan desvalgut com salvatge: el fruit més amarg del franquisme.

La família de Barcelona

Però la relació amb la interpretació havia començat molt abans, a Alcoi, on a principis dels 60 ja hi havia una intensa activitat teatral. Va debutar com a actor fent *L'home de la flor a la boca* de Pirandello, i va fer monòlegs radiofònics i papers en altres obres. El cuc del teatre el va dur a Barcelona, i a través d'Àngel Carmona va contactar amb l'escena del teatre independent, la de companyies com La Pipironda.

En aquella Barcelona de mitjans dels anys 60 va anar fent feina i, sobretot, trobant grans amics que ho van ser tota la vida, com Alfred Lucchetti. "L'Alfred era el meu gran amic —recorda la filla de l'Ovidi, Jana Montllor—. De fet, els Lucchetti eren la seva família a Barcelona, i han continuat sent la meua família. Jo continuo passant el Nadal amb els Lucchetti i amb la meua família". Eren temps de poesia, teatre i militància comunista, i l'Ovidi, que encara no era cantant, va interpretar obres de Lorca, Peter Weiss, Bec-

kett i Plaute, entre molts d'altres. Més tard, quan el cinema es va fixar en ell, ja era un cantautor sòlid que fins i tot havia publicat un dels seus cims, *A Alcoi*. El seu debut a la pantalla gran va ser amb la comèdia *Furia española* (1974), de Francesc Betriu, protagonitzada per Cassen i Mònica Randall. Res a veure amb el to que va haver d'interioritzar l'any següent a *Furtivos*.

No va tornar a trobar un paper tan intens com el de la pel·lícula de Borrau, però es va convertir en un secundari habitual en el cinema de la Transició, en films com *El nido* (Jaime de Armiñán, 1980), *La fuga de Segovia* (Imanol Uribe, 1981) i *El pico* (Eloy de la Iglesia, 1983). En aquells 80 de sequera discogràfica, va continuar apareixent en pel·lícules com *Amanece que no es poco* (José Luis Cuerda, 1989), en què feia de guàrdia civil, i *Un negre amb un saxo* (Francesc Bellmunt, 1989). I també va participar en sèries de televisió com *Pepe Carvalho* (1986) i *Truhanes* (1993-1994). —

01. A vegades les exigències del guió l'obligaven a portar bigoti.

ROBERT RAMOS

02. A la pel·lícula *Furtivos*, ara.

03. La mirada d'Ovidi Montllor.

JUAN MIGUEL MORALES

04. Al film *Amanece que no es poco*, ara.

05. Durant una festa popular contra l'OTAN celebrada al Poble Espanyol de Barcelona el 10 d'octubre del 1981. EFE

La veu dels poetes La força i la sensibilitat de dir Estellés, Sagarra i Salvat-Papasseit

X.C.
BARCELONA

A Ovidi Montllor s'hi pot arribar des de la poesia. Per exemple, el poeta Eduard Carmona (Deltebre, 1982) hi va arribar "a través de la poesia d'Estellés". Ell no coneixia l'Ovidi, però sí l'obra de Vicent Andrés Estellés. "La sento molt meua", diu Carmona. Un dia va sentir *Coral romput* dit pel cantautor d'Alcoi i "el xoc va ser brutal". Tant, que va decidir recitar-lo, acompanyat a la guitarra per Joan Rovira. El van presentar el 21 de maig del 2008 a l'església de Sant Felip Neri, en un acte organitzat per la Setmana de la Poesia de Barcelona i l'Espai País Valencià.

L'exemple de Carmona, aquell xoc brutal, explica la importància de l'Ovidi que recitava poesia; o encara millor, el que la interpretava. Va dir versos d'Estellés, Joan Salvat-Papasseit, Joan de Sagarra, Pere Quart, Salvador Espriu, Josep

Carner, Carles Riba, Joan Brossa i Joan Vergés. Alguns van ser cançons, com *Els amants* i *M'aclame a tu*, d'altres poemes dits. "La tria que va fer dels poetes va ser molt encertada. Ho feia tot molt senzill i aconseguia arribar a qualsevol persona perquè ho feia sentir molt pròxim", diu Carmona.

Tan rellevant com la tria era la manera de dir d'un Ovidi que abans de cantar volia ser actor. "M'agradaven molt els recitals de poesia que feiem amb l'Ovidi perquè ell era un gran actor i un gran recitador. No senties cap cantarella. L'Ovidi era una persona que et parlava", recorda Toti Soler.

"De jove, a Alcoi, intentava recitar perquè pensava que la poesia era bàsica en la formació d'un actor, però no me'n sortia —explicava Montllor a la revista *El Temps* l'any 1995—. Un amic, Pep Torró, em va proporcionar un disc de Fernando Fernán Gómez i Maria Luisa Ponte recitant i vaig comprendre com s'havia de fer. A partir d'aquell moment vaig pensar que quan pogués llegiria poesia per influir la gent, per incitar-la a llegir".

El projecte dels onze poetes

La decisió de dir poetes va sorgir després d'una lectura del poeta Ievgueni Ievtuixenko a Barcelona. Va començar aleshores a preparar un muntatge sobre Salvat-Papasseit: més de tres anys de feina que van culminar en el disc *Salvat-Papasseit per Ovidi Montllor* (1975). La intenció de Montllor era fer onze discos dedicats a poetes, però no se'n va sortir. Va poder fer el doble LP sobre *Coral romput* (1979) tot i els obstacles que hi va posar la discogràfica. A la integral publicada l'any 2000 també s'inclou un CD amb l'enregistrament de l'espectacle *Ovidi diu Sagarra*, i un altre de l'homenatge poètic a l'escultor Apel·les Fenosa.

Toti Soler ha donat continuïtat al vessant recitador de Montllor amb espectacles com *Deu catalans i un rus*, que es va convertir en disc l'any 2005 amb Carles Rebassa com a rapsode i Ester Formosa com a cantant. —

► 7 Marzo, 2015

El sabadellenc Bernat Vivancos coprotagonitza l'homenatge a Arvo Pärt

El Palau dedica al compositor estonià i al sabadellenc tres concerts a l'església del Pi

Amb 80 anys acabats de fer, Arvo Pärt és segurament el compositor viu més interpretat ara mateix. Bernat Vivancos, veí de Sabadell des de fa una dècada i antic director de l'Escolania de Montserrat (el primer seglar) va viure ahir amb ell un dia d'aquells que no s'obliden mai a la vida

JOSEP ACHE

Les obres d'Arvo Pärt i del compositor sabadellenc es van anar alternant, en una mena de singular «mano a mano», en el primer dels tres concerts a l'Església del Pi que el Palau de la Música i l'Orfeó Català han organitzat per aquest cap de setmana. Com el d'avui dissabte (20,30 h) va a càrrec del prestigiós Cor de la Ràdio de Letònia, dirigit per Sigvards Klava, i inclou estrenes de Bernat Vivancos.

Si ahir va ser la de *O Virgo Splendens*, motet inspirat en els del *Llibre Vermell* de Montserrat, avui serà la de *Lasciatemi morire*, que com indica el títol ve de la cèlebre ària de L'Arianna de Monteverdi. El programa inclou *Solfeggio* de Pärt i l'estrena a Catalunya de *The fruit of silence* del compositor letó Pēteris Vasks, peça

D.S.

Bernat Vivancos va ser director de l'Escolania de Montserrat

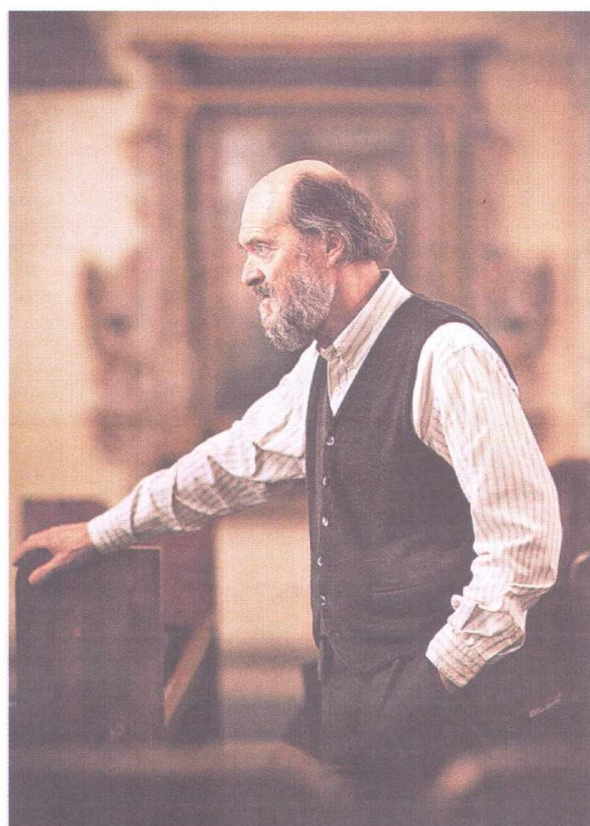
basada en una meditació de Teresa de Calcuta.

Conèixer-se en persona

Però ahir, el que més emocionava Vivancos era l'ocasió de conèixer Arvo Pärt en persona. Li han comparat prou sovint, qüestió sobre la qual ell és el

primer a marcar distàncies. «És un dels més grans compositors d'aquesta època, i l'admiro molt. Però crec que tenim sensibilitats estètiques diferents», matisa el sabadellenc.

I el de demà diumenge (17,30 h), el darrer, també tindrà ressons sabadellencs,

KAUPPO KIKKAS

Arvo Pärt és, segurament, el compositor viu més interpretat

atés que anirà a càrrec de totes les seccions de l'Orfeó Català dirigides per Josep Vila Casañas. Precisament, Josep Vila Casañas i Bernat Vivancos, tornaran a trobar-se en el proper concert de la Simfònica a la Faràndula. L'Orfeó Català hi cantarà *La Creació* de Hay-

dn, i el compositor sabadellenc hi entrenarà una obra per cor i orquestra. La Simfònica ha interpretat obres d'Arvo Pärt, en diverses ocasions *Fratres* i, aquesta temporada al Palau, *Our garden*, al setembre, i *Cantus in Memory of Benjamin Britten* ■

► 7 Març, 2015

Marc Timón Barceló guanya el Premi Agustí Borgunyó 2015

El lliurament serà el 27 de març

REDACCIÓ

El jurat de l'entitat Sabadell Més Música, que es centra en la difusió i organització de concerts de música de cobla, ha decidit atorgar per unanimitat el Premi Agustí Borgunyó 2015 al músic, compositor i director Marc Timón Barceló.

En la nota del veredict, feta públic ahir, es destaca la figura de Timón com la d'un «creador sensible, músic d'esperit lliure, que utilitza la cobla com a vehicle poètic i expressiu».

El lliurament del premi tindrà lloc el proper 27 de març en el decurs d'una festa-sopar a l'Hotel Urpí.

Sabadell Més Música diu d'aquest «poeta de la cobla»

que fa «una música que deixa de ser allò que la gent n'espera, igual que les seves creacions musicals, trencadores, innovadores i algunes, fins i tot polèmiques, amb clares influències americanes i de Gershwin en particular».

L'èxit de les seves bandes sonores l'han portat a Hollywood, havent merescut abans premis nacionals i també algun d'internacional. Guardonat en un gran palmarès musical, orquestral, coral, Marc Timón té una gran empremta en l'obra lliure per a cobla, on a Sabadell destaquen «la seva missa funky, on la cobla mostra el seu poder polivalent, incorporant tres trombons i dos saxos».

D.S.

Marc Timón ha cultivat la cobla a més de pop-rock, jazz, latin, electrònica i bandes sonores

Altres obres seves són 25 anys d'aventures, Concert per a piano i cobla n.1, Els Planetes, periple d'un humà per salvar la sardana i Impressions nadalenques.

Aquesta és la 12a. edició del Premi Agustí Borgunyó, convocat per a entitats, agra-

pacions, escoles, compositors, instrumentistes i altres persones que s'hagin distingit per la seva dedicació a promoure o fer arribar al públic la música simfònica o de lliure format per a cobla.

Els altres premis en edicions anteriors han estat:

Foment de la Sardana de Banyoles, Joan Lluís Moraleda, Manuel Oltra, Fundació Orfeo Català-Palau de la Música Catalana, Salvador Brotons, Jordi León, Cobla La Principal d'Àmsterdam, Jordi Molina, Cobla Sant Jordi, Jordi Saura Tarrés i Esteve Molero ■

► 7 Marzo, 2015

Jordi Savall: «la 'Passió segons sant Mateu' de Bach és l'Everest de la música»

► El músic igualadí, que afrontarà per primer cop aquesta obra el 15 de març al Palau de la Música, creu que està lligada a la realitat d'avui

PERE FRANCESCH/ACN | BARCELONA

PERE FRANCESCH/ACN

■ El músic igualadí Jordi Savall afrontarà per primer cop la *Passió segons sant Mateu* de Bach el pròxim 15 de març al Palau de la Música, acompanyat per La Capella Reial de Catalunya i Le Concert des Nations i la participació del Cor Infantil Amics de la Unió. Savall va remarcar ahir que aquesta obra de Bach, que va definir com «el mont Everest de la música», treballa sobre «els sentiments, l'emoció, la vida i l'amor». Així mateix, el músic va fer èmfasi que l'obra parla de Jesús, però tracta sobre temes actuals: «és important que tots els que estarem tocant i cantant siguem conscients que no estem fent una cosa que és vella, de fa més de 2000 anys, sinó que ens lliga a la realitat d'avui».

L'esdeveniment, que forma part del nou cicle Palau 100 Bach, té pràcticament les localitats exhaurides i neix de la petició del Palau de la Música Catalana al músic. Savall va declarar que «és un moment molt especial i fantàstic per poder interpretar aquesta obra major després de tants anys treballant sobre la música de Bach». A la petició, va contestar que «m'agradaria, perquè tots aquests anys he retardat aquests projectes perquè és l'Everest de la música». En aquest sentit, va destacar que aquesta obra de Bach «treballa sobre els sentiments, l'emoció, la vida i l'amor, i va ser un tema madur per afrontar d'una forma total».

Jordi Savall (Igualada, 1941) està satisfet de tornar al Palau de la Música

L'obra se centra en Jesús, però, com va dir Savall, si s'analitza què succeeix, es parla de coses que passen avui en dia. Va remarcar que «Jesús és víctima d'un fanatisme i del poder, i d'uns compromisos entre el poder i el fanatisme d'uns grups religiosos i és incomprès per la majoria del poble». Però, tot i que «és un concert d'una obra lligada a la història de Jesús», va assegurar que «és una vi-

vència contemporània que vull aconseguir de la forma més intensa possible». El músic va admetre que és «una obra difícil de classificar», ja que ve «d'una tradició antiga i mescla els cants de pregària, els grans cors, el doble cor i un vessant operístic». En aquest punt, va dir que aquesta mescla d'elements van lligats per la declamació de l'evangelista, que explica i lliga les diferents escenes.

► 7 Marzo, 2015

MÚSICA PRESENTACIÓN

Savall se estrenará en Lleida con una 'Pasión' de Bach

En el Auditori el 14 de marzo, un día antes de dirigirla en Barcelona

AGENCIAS

[LLEIDA] El violagambista Jordi Savall, el músico catalán más internacional, afrontará el próximo sábado 14 de marzo en el Auditori Enric Granados de Lleida por primera vez la dirección de *La Pasión según San Mateo*, una de las obras culminantes de Johann Sebastian Bach. Las formaciones de Savall La Capella Reial de Catalunya y Le Concert des Nations –68 músicos en escena más un coro de 34 voces– ofrecerán un recital para el que ya se han vendido las tres cuartas partes de las localidades, y en el que el mismo director tocará la viola de gamba ya que “no he podido resistirme a la tentación”. Savall presentó ayer en Barcelona este nuevo reto musical, que estrenará en Lleida justo un día antes de su presentación, el domingo día 15, en el Palau de la Música Catalana, en Barcelona. De hecho, el propio músico pidió el jueves al Auditori el adelanto de su concierto en Lleida, previsto inicialmente a

Jordi Savall, ayer en el Palau de la Música Catalana en Barcelona.

las 20.30 horas, para celebrarlo a las 19.00 horas por “problemas de organización”. Los responsables del equipamiento musical leridano modificaron ayer el horario en la página web de la programación y anunciaron que las personas con entradas anticipadas que quieran devolverlas podrán ha-

cerlo en la taquilla. Savall explicó que asume la dirección de esta Pasión en un “momento muy especial” en el que se siente maduro después de un proceso que ha durado años de estudio y interpretación de la música de Bach, y en concreto con esta composición, que calificó de “un Everest de la música”.

REVISTA MUSICAL CATALANA

Crítica

Història de Cubarsi i unes portes tancades

Redacció on 9 març, 2015 / 0 comments

Sara Cubarsi (foto d'arxiu)

ONCA AL PALAU. Orquestra Nacional Clàssica d'Andorra. Gerard Claret, concertino director. Sara Cubarsi, violi. Bernat Vivancos, director de *La ciutat dels àngels*. Samuel Barber, Philip Glass i Bernat Vivancos. **PETIT PALAU. 26 de febrer de 2015.**

Per Mila Rodríguez Medina

¿Han fet mai tard a un concert? I quan dic arribar amb retard, no em refereixo a ser-hi amb l'hora justa per problemes de trànsit o al bar del teatre, amb presses per entrar a la sala i agafar el seient a l'últim moment. Parlo d'una confusió amb l'horari del concert, quan ja tot ha començat: les portes no es tornaran a obrir fins que l'obra ja iniciada acabi i els aplaudiments li permetran aleshores seure amb discreció a la seva butaca. Com que la llei de Murphy existeix, això li ocurrirà, però amb una peça de més de 40 minuts en mans d'un intèrpret extraordinari i un d'aquests concerts que difícilment es tornaran a repetir amb l'encant i la puresa que a vegades es donen quan es tracta de músics joves en efervescència. I tot això ho haurà d'escoltar darrere d'unes portes tancades que li permetran sentir cada detall però no veure'l ni respirar-ne l'aire. A tots ens ha passat alguna vegada, oi?

Aquest va ser per a mi l'inici del concert de l'Orquestra Nacional Clàssica d'Andorra dijous passat, 26 de febrer, al Petit Palau del Palau de la Música Catalana. El concert era potser la gran posada de llarg de la jove violinista barcelonina guanyadora del Premi El Primer Palau 2013, un talent indescriptible i inoblidable per a tots els que ja la vam poder veure en aquesta casa fa uns mesos en el seu primer concert com a guanyadora. Sara Cubarsi posseeix una tècnica extraordinària i una sensibilitat esbalaïdora, combinada amb intel·ligència amb un bon coneixement i una predilecció poc comuna pel repertori contemporani. I el fet de ja haver-la vista prèviament, creguin-me, no ajudava a escoltar íntegrament darrere d'unes portes la seva interpretació del *Concert per a violí núm. 2* de Philip Glass, obra composta el 2009 com a complement de *Les quatre estacions* de Vivaldi; és per això que es coneix com *The American Four Seasons*. Aquesta és una obra monumental, en la qual l'orquestra fa surar com en una bassa la violinista solista, en una combinació de passatges orquestrals i solos intrèpids i de gran dificultat, nets i suaus en les mans de Cubarsi. Potser pel fet de tenir anul·lada la meua vista en aquesta obra gràcies a Murphy, vaig veure passar pels meus ulls tots els camins de Vivaldi fins al segle XX i em vaig adonar del veritable talent d'aquesta jove violinista. No és la tècnica, el bon gust o la sensibilitat artística; és pel seu color, per la seva signatura sonora tan identificable que entenem de seguida que som davant d'una carrera que només comença. Tota la sala estava impregnada d'aquesta signatura quan, en el bis, les portes es van obrir i vaig tornar a veure el seu cos petit, jove i tímid quan no sona el violí, i una simpatia que esperem que no perdi mai.

Aquest era un concert intens per als amants de la música del segle XX, i, ja assegurada a la meua butaca del Petit Palau, es dibuixava una nova atmosfera. Continuant amb la seva posició de compositor convidat del Palau de la Música en aquesta temporada, Bernat Vivancos presentava —ell mateix s'encarregava de la direcció de l'ONCA— l'obra *La ciutat dels àngels*, composta el 2001 i primera de les seves obres dedicades a l'experimentació amb estructures del timbre. Vivancos va presentar l'obra i amb la seva anècdota va trobar la manera ideal de fer-la entendre. Explicava el compositor que, quan l'obra ja tenia forma, va proposar-ne la interpretació a l'Orquestra de París i aquesta s'hi va negar, arran de la dificultat tècnica que implicava. “Això no es pot tocar”, li van dir. Aleshores Vivancos, en una maniobra de gran astúcia, va fer servir un argument que cap parisenc no pot rebutjar: “*Si no la pot tocar l'Orquestra de París, no la pot tocar ningú!*” I sí que es va poder tocar. L'ONCA la va interpretar al Petit Palau amb molt bona qualitat i vam poder gaudir de la intenció de Vivancos d'escoltar l'orquestra de corda amb una sonoritat diferent, basada en el recurs de l'*scordatura* o afinació alterada i tot un seguit de petits recursos que fan de *La ciutat dels àngels* un exercici interessant de recerca de nous camins per a la corda.

10/3/2015

Història de Cubarsi i unes portes tancades | Revista Musical Catalana

Un bon concert i tota una experiència per a qui escriu. No obstant això, permetin-me fer-los una recomanació: no deixin que els passi sovint i molt menys amb un talent com el de Sara Cubarsi. Jo hauré de tornar a veure les seves mans.

Like

Revista Musical Catalana © 2013 All Rights Reserved

Outspoken theme by [Wpshower](#)